INTERNATIONAL 6th BURSA SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS

December 24-26, Bursa/TÜRKİYE

PROCEEDING FULL TEXTS BOOK

EDITOR

Prof. Dr. Özkan ŞAHİN

ISBN: 978-625-6997-55-4

INTERNATIONAL 6th BURSA SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS

December 24-26, 2024 Bursa/TÜRKİYE

ABSTRACT BOOK

EDITOR IN CHIEF
Prof. Dr. Özkan ŞAHİN

ISBN: 978-625-6997-55-4

by
AKADEMİK PAYLAŞIM PLATFORMU PUBLISHING HOUSE®

All rights of this book belong Akademik Paylaşım Platformu Publishing House
Authors are responsible both ethically and jurisdically
APP Publications – 2024©

Issued: 30.12.2024

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

INTERNATIONAL 6th BURSA SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS

DATE and PLACE

December 24-26, 2024 Bursa/TÜRKİYE

ORGANIZATION

UBS-Institute of International Scientific Research and Strategy Development Association, Akademik Paylaşım Platformu Eğitim Ltd.Şti.,Ankara,Türkiye

CONGRESS CHAIRS

Prof. Dr. Özkan ŞAHİN

EDITOR IN CHIEF

Prof. Dr. Özkan ŞAHİN

CONGRESS ORGANIZERS

Uluslararası Bilimsel Araştırma ve Strateji Geliştirme Derneği
Usbilim Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi
International Journal of Health and Applied Science

PARTICIPANT COUNTRIES (30):

Türkiye, Nigeria, India, Philippines, Greece, Georgia, Iran, England, Ethiopia, Japan, Bulgaria, Kenya, Malaysia, Thailand, Sydney, China, United Kingdom, Thailand, Ireland, Algeria, Jordan, Czechia, Uzbekistan, Egypt, Romania, Omman, Azerbaijan, Serbia, Romania, Pakistan,

NUMBER OF PARTICIPANTS (519):

(Türkiye- 214, Other Countries- 305)

NUMBER OF ACCEPTED PAPERS (383):

(Türkiye- 189 Other Countries- 194)

PRESENTATION

Oral presentation

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process

ISBN: 978-625-6997-55-4

ORGANIZING COMMITTEE

Prof.Dr. Afşin ŞAHİN, Ankara Hacı Bayram Veli University,Türkiye
Prof.Dr. Naci ŞAHİN, Bozok University,Türkiye
Prof.Dr. Hamza Yaşar OCAK, Marmara University,Türkiye
Prof.Dr. Aysel GÜVEN, Başkent University,Türkiye
Prof.Dr. Hakkı ÇİFTÇİ, Çukurova University,Türkiye
Prof.Dr. Gülzar İBRAHİMOVA, Bakü Avrasya University,Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Dr. Fahri ÖZSUNGUR, Mersin University,Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mehmet ILKIM, İnönü University,Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ergün KARA, Osmaniye Korkut Ata University,Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Fatih ÇEMREK, Eskişehir Osmangazi University,Türkiye
Assist. Prof. Dr. Abdullah Yüksel BARUT, İstanbul Gelişim University,Türkiye
Assist. Prof. Dr. Hakkı ÇILGINOĞLU, Kastamonu University,Türkiye
Assist. Prof. Dr. Aslı KAYA, İstanbul Gelişim University, Türkiye
Assist. Prof. Dr. Canan TERCAN, İstanbul Aydın Üniversitesi,Türkiye
Assist. Prof. Dr. Ananda MAJUMDAR, North Central Theological Seminary, Minneapolis, USA
Dr. Keshab Chandra MANDAL, Vidaysalar Unıversıty, Kolkata, India
Kolkata, India
Dr.Muhammad Zia-ur REHMAN, Universiti Malaya, Malaysia & NDU, Pakistan

SCIENTIFIC BOARD MEMBERS

Prof. Dr. Almaz Ülvi BİNNATOVA, Azərbaycan Milli Elimlər Akademiyası, Azerbaijan
Prof.Dr.Arzu KARACA, Munzur University, Türkiye
Prof. Dr. Gülzar İBRAHİMOVA, Bakü, Azerbaycan University, Azerbaijan
Prof.Dr.Gülizar Sümer ÇAKIR, İnönü University, Türkiye
Prof.Dr.Ainur NOGAYEVA, L.N.Gumilev Avrasya Milli University (Kazahstan)-Erzincan Binali University,Türkiye
Prof. Dr. Selçuk BALI, Selçuk University, Türkiye
Prof.Dr. Sinem SOMUNOĞLU İKİNCİ, Bursa Uludağ University, Türkiye
Prof. Dr. Anderi JEAN, Gas Petrolium University of Romania
Prof. Dr. Mahire HÜSEYNOVA, Azerbaijan State Pedagogy University
Prof.Dr.Basim ALHADİDİ, Albalqa Applied University, Jordan
Prof.Dr.Ashraf M. A. AHMAD, Princess Sumya University for Technology, Amman,Jordan
Prof.Dr. Raymond KOSALA, The Loseph Wibowo Center for Advanced Learning, Jakarta, Indonesia
Prof. Dr. Yaşar Hamza OCAK, Kütahya Dumlupınar University, Türkiye
Prof. Dr. Wen-Lin YANG, Dean, National University of Tainan, Taiwan
Prof. Dr. Müjdat AVCI, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Canan CEYLAN, İstanbul Nişantaşı University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ülhak ÇİMEN Atatürk University, Türkiye
Assoc.Prof. Dr.Aytekin ZEYNALOVA, Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Gönül SAMEDOVA, Azerbaijan State Pedagogy University, Azerbaycan
Assoc. Prof. Ruslan ABDULLAYEV, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Melda Medine SUNAY, Bursa Teknik University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Ergün AKTÜRK, Atatürk University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Mevlut ALBAYRAK, Atatürk University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Nermin DEMİRKOL, University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Nuran VARIŞLI, Republic of Turkey Social Security Institution, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Münevver BAYAR, Republic of Turkey Social Security Institution, Türkiye
Dr. Fuat ÇELİKEL, Republic of Turkey Social Security Institution, Türkiye
Dr. Usman GHANI, PhD, Institute of Management Sciences Peshawar, Pakistan
Dr. Katarzyna CZECH, PhD, Warsaw University of Life Sciences, Poland
Dr. Yuriy DANKO, PhD, My National Agrarian University, Ukraine
Dr. Olena MELNYK, PhD, Sumy National Agrarian University, Ukraine
Dr. Michal WOJTASZEK, PhD, Warsaw University of Life Sciences, Poland
Dr. Maral JAMALOVA, PhD, Szent İstvan University, Hungary
Dr. Nicholas IMBEAH, PhD, Takoradi Technical University, Ghana
Dr. Harshavardhan Reddy KUMMITHA, PhD - Budapest Business School, Hungary
Assoc. Prof. Dr. Fatma KÖPRÜLÜ, Yakın Doğu University, Cyprus
Assoc. Prof. Dr. Mesut BULUT, Atatürk University, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Abdulkadir KIRBAŞ, Atatürk University, Türkiye
Assist. Prof. Dr. Ananda MAJUMDAR, North Central Theological Seminary, Minneapolis, USA
Dr. İslam DEVİREN, Ministry of National Education, Türkiye
Dr.Muhammad FAISAL, Allama Iqbal Open University, Pakistan
Dr. Keshab Chandra MANDAL, Vidaysalar Unıversıty, Kolkata, India
Dr. Chems Eddine BOUKHEDIMI, University of Tizi Ouzou, Algeria
Dr. Subhashish DEY, Gudlavalleru Engineering College, Gudlavalleru, Andhra Pradesh, India

UBSDER

Çankaya - Ankara

06-139-180

Konu: Kongre Düzenleme Kurulu 05.10.2024

Sayı:2024/003

İLGİLİ KURUMA

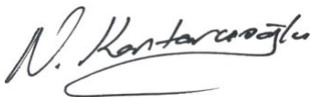
İçişleri Bakanlığı tarafından tahsis edilen 06-139-180 tescil kodu ile Tüzel kişiliğe sahip olan Uluslararası Bilimsel Araştırma ve Strateji Geliştirme Derneği, 5253 sayılı kanuna uygun olarak "Bilimsel Araştırmalar ve Akademik Çalışmalar" alanında ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyetlerini yürütmektedir.

Kurumumuzun Yönetim Kurulu tarafından, 05.10.2024 tarihinde saat 14:00'da "Bilimsel Çalışmalarda Strateji Geliştirme" görüşmeleri ile "Bilimsel Kongreler Düzenlenmesi" gündemleri ile toplanmış ve alınan 9 nolu karara istinaden aşağıda detayları yazılı olan bilimsel etkinliğin düzenlenmesine ve etkinliğe ilişkin akademisyenlerin resmi olarak görevlendirilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Dr. Nadire KANTARCIOĞLU

UBSDER Başkanı

Etkinlik Adı : 6. ULUSLARARASI BURSA BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

Etkinlik Tarihi: 24-26 Aralık, 2024 Bursa / Türkiye

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. ÖZKAN ŞAHİN

Uludağ Üniversitesi,Türkiye

DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Prof.Dr. Afşin ŞAHİN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi,Türkiye

Prof.Dr. Naci ŞAHİN, Bozok Üniversitesi,Türkiye

Prof.Dr. Hamza Yaşar OCAK, Marmara Üniversitesi,Türkiye

Prof.Dr. Aysel GÜVEN, Başkent Üniversitesi,Türkiye

Prof.Dr. Hakkı ÇİFTÇİ, Çukurova Üniversitesi,Türkiye

Prof.Dr. Gülzar İBRAHİMOVA, Bakü Avrasya Üniversitesi,Azerbaycan

Assoc. Prof. Dr. Dr. Fahri ÖZSUNGUR, Mersin Üniversitesi,Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Mehmet ILKIM, İnönü Üniversitesi,Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Ergün KARA, Osmaniye Korkutata Üniversitesi,Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Fatih ÇEMREK, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi,Türkiye

Assist. Prof. Dr. Hakkı ÇILGINOĞLU, Kastamonu Üniversitesi,Türkiye

Assist. Prof. Dr. Aslı KAYA, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Türkiye

Assist. Prof. Dr. Canan TERCAN, İstanbul Aydın Üniversitesi,Türkiye

Assist. Prof. Dr. Ananda MAJUMDAR, North Central Theological Seminary, Minneapolis, USA

Dr. Keshab Chandra MANDAL, Kolkata, India

Dr. Muhammad Zia-ur-Rehman,Universiti Malaya, Malaysia & NDU, Pakistan

Uluslararası Bilimsel Araştırma ve Strateji Geliştirme Derneği

ULUSLARARASI 6. BURSA BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

24-26 ARALIK 2024

BURSA, TURKİYE

Sayı:2024/126

İlgili Makama:

Uluslararası Bilimsel Araştırma ve Strateji Geliştirme Derneği (UBSDER) tarafından organize edilen "**ULUSLARARASI 6. BURSA BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ**" 24-26 Aralık 2024 tarihinde Bursa'da 30 farklı ülkeden (Türkiye'den 189, yurt dışından 194 farklı ülkeden ve Türkiye'den 214 katılımcı, Yurt dışından 305 katılımcı) olmak üzere toplam 383 adet sunum yapılarak, yüz yüze ve çevrimiçi olarak düzenlenmiştir.

Kongremiz, 16 Ocak 2020'de Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliğine getirilen "Tebliğlerin sunulduğu yurt içinde veya yurt dışındaki etkinliğin uluslararası olarak nitelendirilebilmesi için Türkiye dışından en az beş farklı ülkeden sözlü tebliğ sunan konuşmacının katılım sağlaması ve tebliğlerin yarıdan fazlasının Türkiye dışından katılımcılar tarafından sunulması esastır." Değişikliğine uygun olarak düzenlenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

30.12.2024

Prof. Dr. Özkan ŞAHİN

Kongre Başkanı

Kongremize Katılan Ükeler: Türkiye, Nigeria, India, Philippines, Greece, Georgia, Iran, England, Ethiopia, Japan, Bulgaria, Kenya, Malaysia, Thailand, Sydney, China, United Kingdom, Thailand, Ireland, Algeria, Jordan, Czechia, Uzbekistan, Egypt, Romania, Omman, Azerbaijan, Serbia, Romania, Pakistan.

INSTITUTE CONTACT INFORMATION:
TURGUT ÖZAL MAH. AKKENT 6 TWINS TRADE CENTER ANKARA
TEL: 0 312 566 00 20 FAKS: 0 312 566 0021
Web : www.ubsder.org.tr ubsder@ubsder.org.tr

DİJİTALLEŞME ÇAĞINDA EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ: DEZAVANTAJLI GRUPLAR İÇİN SOSYAL POLİTİKA ÖNERİLERİ

Assoc. Prof. Dr. Abdulhalim ÇELİK
Kocaeli Üniversitesi,
Hereke Ömer İsmet Uzunyol Meslek Yüksekokulu
ORCID: 0000-0002-4905-6481

ÖZET

Dijitalleşme, eğitim başta olmak üzere iş piyasası, çalışma hayatı ve gündelik yaşamda köklü dönüşümler yaratmıştır. Artık dijital okuryazar olmak, bireylerin eğitimden iş gücüne kadar birçok alanda fırsatlardan yararlanabilmesi için bir zorunluluk haline gelmiştir. Dijitalleşme, zamandan ve mekândan bağımsız bir eğitim imkânı sunarken, hayat boyu öğrenmeyi desteklemekte, eğitimde kaliteyi artırmakta ve bireyselleştirilmiş öğrenmeyi mümkün kılmaktadır. Bu sayede kırsal bölgelerde yaşayan bireyler dahi nitelikli eğitime erişim sağlayabilmektedir.

Ancak dijitalleşme, fırsatlar sunduğu kadar tehditler de barındırmaktadır. Dijital araçlara erişim imkânı olmayan dezavantajlı gruplar, engelliler ve düşük gelirli aileler için dijitalleşme, fırsat eşitsizliklerini artıran bir unsur haline gelmektedir. Dijital uçurum, bu grupların eğitime erişimini zorlaştırırken, toplumsal eşitsizlikleri derinleştirmektedir. Eşit ve kapsayıcı bir eğitim sağlamak için kamu desteği hayati öneme sahiptir. Sosyal politikalar, dijital uçurumu kapatmada önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye, pandemi döneminde dijital eğitim uygulamalarında önemli başarılar elde etmiştir. Ancak bölgeler arası kaynak dağılımındaki eşitsizlikler, dijital eşitsizliği artırmakta ve toplumsal eşitsizliğin sürmesine neden olmaktadır. Bu durum, dijital altyapının geliştirilmesi ve cihaz desteği sağlanması gibi sosyal politika önlemlerinin önemini ortaya koymaktadır.

Dijital eşitliği sağlamak, yalnızca teknolojik erişimi artırmakla kalmamalı, aynı zamanda dijital beceri kazandırma programları ve toplumu kapsayıcı projelerle desteklenmelidir. Türkiye, dijitalleşmeyi daha kapsayıcı hale getirmek için altyapısını iyileştirip sosyal politika araçlarını etkin bir şekilde kullanabilirse, toplumsal eşitlik güçlenecek ve dijitalleşmenin fırsatlarından herkes eşit bir şekilde yararlanabilecektir. Bu nedenle, dijitalleşme çağında eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak, herkesin hayallerine ulaşabildiği ve potansiyelini gerçekleştirebildiği bir gelecek için vazgeçilmezdir.

Anahtar kelimeler: Dijitalleşme, Eğitimde fırsat eşitliği, Dezavantajlı gruplar, Sosyal politika, Dijital uçurum

ABSTRACAT

Digitalization has brought about profound transformations in various areas, especially education, labor markets, working life, and daily routines. Being digitally literate has become a necessity for individuals to benefit from opportunities in fields ranging from education to the workforce. Digitalization offers education independent of time and space, supports lifelong learning, enhances the quality of education, and enables personalized learning. This development allows even individuals in rural areas to access quality education.

However, while digitalization creates opportunities, it also poses significant threats. For disadvantaged groups, such as people with disabilities and low-income families who lack access

to digital tools, digitalization has become a factor that exacerbates inequalities. The digital divide not only hinders these groups' access to education but also deepens social inequalities. Public support is crucial to ensuring equitable and inclusive education. Social policies stand out as an essential tool for bridging the digital divide.

Turkey achieved notable successes in digital education applications during the pandemic. However, inequalities in resource distribution between regions increase digital disparities, perpetuating social inequalities. This highlights the importance of social policy measures, such as improving digital infrastructure and providing device support.

Ensuring digital equality should go beyond merely increasing technological access. It should also include programs to build digital skills and inclusive projects for society. If Turkey improves its infrastructure and uses social policy tools effectively to make digitalization more inclusive, social equality will be strengthened, allowing everyone to equally benefit from the opportunities of digitalization. Therefore, ensuring equality of opportunity in education in the digital age is indispensable for building a future where everyone can achieve their dreams and realize their potential.

Key words: Digitalization, Equal opportunity in education, Disadvantaged groups, Social policy, Digital divide

GİRİŞ

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) hızla gelişerek son yüzyılda toplumsal yaşamın ve gündelik hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Dünya, teknolojik yeniliklerin yönlendirdiği ve genellikle Bilişim/Bilgi Çağı olarak adlandırılan yeni bir devrime tanıklık etmektedir (Çevik ve Toplu, 2024, s.268). Bu dönüşüm, toplumsal etkileşimde, iletişim biçimleri ve çalışma alanlarında köklü değişikliklere yol açmış, eğitimden iş hayatına kadar birçok alanda yeni normların oluşmasına neden olmuştur (Aguado ve arkadaşları, 2022, s.74; Helsper, 2008, s.8).

Dördüncü Sanayi Devrimi, toplumların dijitalleşme sürecini hızlandırmış ve bu süreç, iş gücü piyasasında dengeleri değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda eğitim ve öğretimin doğasını köklü bir şekilde dönüştürmüştür (Gülnar ve Kayabaşı, 2023, s.37). Ancak, dijitalleşmenin sunduğu fırsatların yanı sıra, toplumda derinleşen dijital eşitsizlik gibi sorunlar da dikkat çekmektedir. Bilişim ve iletişim teknolojilerine (BİT) erişimde ve kullanımda yaşanan adaletsizlik, özellikle sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı bireylerin dijital topluma tam anlamıyla entegre olmasını engelleyen önemli bir bariyer olarak ortaya çıkmaktadır (Hsieh ve arkadaşları, 2011, s.1).

Dijital dönüşüm, sadece bireylerin yaşamlarına değil, aynı zamanda toplumsal yapının temellerine de nüfuz etmektedir. Dijital yaşam tarzı, toplumlara yeni sosyo-ekonomik perspektifler sunmakta, öğrencilerin meslek dünyasındaki rollerini yeniden tanımlamakta ve bireylerin motivasyonel, değer ve etik niteliklerini güçlendirmektedir (Ronzhina ve arkadaşları, 2021, s.123). Günümüz dünyasının sınırlarını genişleten bu dijital devrim, eğitim süreçlerinden iş gücüne kadar geniş bir etki alanı yaratmış ve modern toplumların yapısal dönüşümüne yön vermiştir.

Bu tebliğin amacı, dijitalleşme çağında eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik sosyal politika önerileri sunmaktır. Çalışma, dijitalleşmenin sunduğu fırsatların yanında barındırdığı tehditleri de değerlendirerek, dezavantajlı grupların eğitime erişimini artırmak için etkili sosyal politika araçlarını tartışmayı hedeflemektedir. Ayrıca, Türkiye'de pandemi sürecinde dijitalleşmenin eğitimdeki rolü ve bölgeler arası kaynak eşitsizliğinin çözümüne yönelik yaklaşımlar ele alınacaktır. Bu bağlamda, toplumsal eşitliğin güçlendirilmesi için dijital beceri programları, altyapı yatırımları ve kamu destekli projelerin önemine dikkat çekilecektir.

EĞİTİM SÜRECİNDE DİJİTALLEŞMENİN ETKİLERİ

Dijital teknolojiler, tüm eğitim sisteminde bir paradigma değişikliği yaratmıştır. Dijital teknolojiler yalnızca bir bilgi sağlayıcı değil, aynı zamanda bilgi ortak yaratıcısı, bir rehber ve değerlendirici konumundadır (Haleem ve arkadaşları,2022,s.276).Dijital öğrenme, yaratıcılığı teşvik eder ve öğrencilere başarı duygusu kazandırır; geleneksel tekniklerin dışında düşünerek daha fazla öğrenmeye teşvik eder (Haleem ve arkadaşları,2022,s.277).

Günümüzde eğitimin büyük bir kısmı, dijital yazılımların çalışmasını sağlayan kod satırlarının üretilmesinden ve eğitimle ilgili bilgilerin toplanmasına, hesaplanmasına ve yazılım ürünleri aracılığıyla iletilmesine olanak tanıyan dijital verilerin oluşturulmasından etkilenmekte ve şekillenmektedir (Williamson, 2017). Eğitim sürecinde dijitalleşme, metin, görüntü, video ve sesi bilgisayar tarafından oynatılabilir bir dijital formata dönüştürmeyi içerir. Dijitalleşme araçları, bilgisayar, internet, akıllı telefon, tarayıcı, dijital kamera, projektör ve yazıcı gibi cihazlar olabilir (Bejinaru,2019,ss.370-371).

Eğitim, büyük veri ve yazılım kullanımıyla veri madenciliği ve analizine dayalı algoritmik tekniklerin hızla yayıldığı bir alan haline gelmiştir (Williamson, 2017). Williamson, eğitimin dijitalleşmesiyle öğrenme ortamlarının bilgi toplama açısından yüksek teknolojiyle donatılması gerektiğini belirtmektedir. Dijitalleşme, bilgilerin daha kolay taşınabilir, gruplanabilir ve analiz edilebilir hale getirilmesi sürecini ifade eder. Bu süreçte yazılım kodları, eğitim ve öğrenme süreçlerini düzenleyen yeni bir yapılandırma mekanizması oluşturmuştur (Williamson, 2017).

DİJİTALLEŞMENİN EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİNE KATKISI

Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT), etkileşimli yapısı sayesinde öğrencileri geleneksel öğretim yöntemlerinden daha etkili yollarla öğrenmeye teşvik etmekte ve eğitimin ekonomik getirilerini artırma potansiyeli taşımaktadır (Hatos, 2019, s.5). Bilgisayar, akıllı telefon ve internete erişim, eğitimde fırsat eşitliğini artırabilecek bir güç olarak değerlendirilmektedir. BİT hem okullarda hem de evlerde öğrenci sonuçlarını iyileştirme vaadini taşımakta ve toplumsal eşitlik için önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır (Hatos, 2019, s.5).

İnternetin ve özellikle Web 2.0 teknolojilerinin gelişimi, resmi ve resmi olmayan eğitim ortamlarında yeni iletişim ve bilgi paylaşımı biçimlerini mümkün kılmıştır. Bu, bireylerin başkalarının görüş ve fikirlerine daha kolay erişebilmesini sağlayarak yaşam boyu öğrenmenin önemini artırmıştır (Goldie ve arkadaşları, 2016, s.1064). Dijital teknolojilerin eğitimdeki etkin kullanımı, Avrupa 2020 Stratejisi'nin eğitim hedeflerine ulaşmada kilit bir faktör olarak görülmektedir (Bejinaru, 2019, s.368).

Dijitalleşme, dezavantajlı grupların eğitimde fırsat eşitliğine erişimi için kritik bir rol oynamaktadır. Örneğin, internet erişimini artırmak ve kırsal bölgelere yönelik istihdam olanaklarını geliştirmek, dijital olarak bağlantısız bireylerin bu teknolojilerden yararlanmasını

sağlayabilir. Çocukların evde teknolojiye erişiminin desteklenmesi, ebeveynleri de sürece dahil eden hedeflenmiş programlarla önemli bir etki yaratabilir (Helsper, 2008, s.14).

BİT, yalnızca bilgiye erişim sağlamakla kalmaz aynı zamanda sosyal ağları genişletme ve mevcut bağlantıları güçlendirme fırsatları sunar (Hsieh ve arkadaşları, 2011, s.12). Bununla birlikte, eğitimde fırsat eşitliğine ulaşmak için dijital eşitsizlik olarak tanımlanan bilgi boşluğu probleminin çözülmesi büyük önem taşımaktadır (Çevik ve Toplu, s.268).

Eğitimde hibrit modellerin benimsenmesi, yaşam boyu öğrenme, kariyer gelişimi ve mesleki eğitimi güncelleme hedeflerine ulaşılmasında etkili bir yöntemdir. Ancak bu modellerin başarıya ulaşabilmesi için bireylerin yeterli BİT becerilerine sahip olması ve bilgi toplumunda aktif bir şekilde yer alabilmesi gerekmektedir (Chisango ve Marongwe, s.150). Bu bağlamda, BİT'in eğitimde fırsat eşitliğini artırmada güçlü bir araç olduğu açıktır.

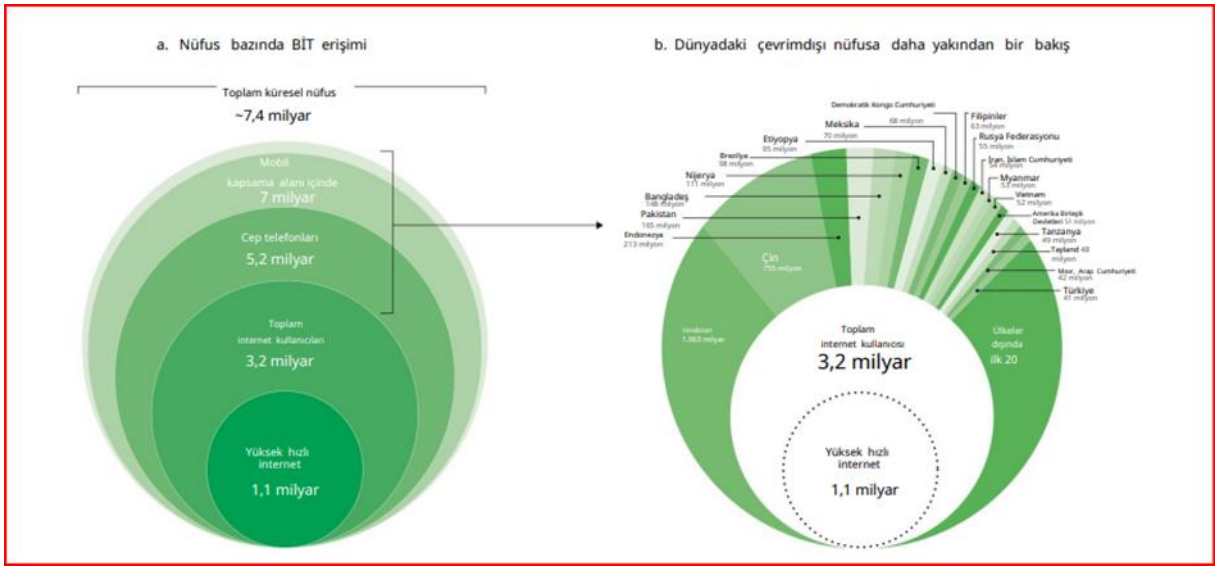
DİJİTAL UÇURUM VE DEZAVANTAJLI GRUPLAR

Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) kullanımındaki eşitsizlik, sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı bireylerin dijital topluma katılımını engelleyen önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum, dijital uçurum olarak tanımlanmakta ve özellikle düşük gelirli bireyler, düşük eğitim seviyesine sahip kişiler, kırsal bölgelerde yaşayanlar, engelliler, yaşlılar, kadınlar ve kız çocukları gibi grupları etkilemektedir (Cullen, 2001, s.3-4). BİT'e erişim ve kullanım açısından görülen bu eşitsizlik, ekonomik ve sosyal fırsatların adil bir şekilde paylaşılmasını engelleyerek, toplumsal eşitsizlikleri daha da derinleştirmektedir (Hsieh ve arkadaşları, 2011, s.2-3).

Dijital uçurum, gelir ve eğitim düzeyi gibi bireylerin sosyo-ekonomik durumunu belirleyen faktörlere bağlı olarak şekillenmektedir. Örneğin, kırsal bölgelerdeki bireyler, telekomünikasyon altyapısının yetersizliği ve düşük kaliteli cihazlara erişim gibi sorunlar nedeniyle teknolojiden yeterince faydalanamamaktadır (Dominguez ve ark., 2019, s.135). Bu durum, kırsalda yaşayan bireylerin eğitim seviyelerini düşürmekte ve teknolojik topluma entegrasyonlarını geciktirmektedir.

Dijital uçurum, teknolojik erişim ve fırsatlar açısından kentsel ve kırsal topluluklar arasında ciddi eşitsizlikler yaratmaktadır. Bu eşitsizlik, özellikle gelişmiş altyapıya sahip kentsel alanlar ile yüksek derecede savunmasız kırsal bölgeler arasında belirgin bir şekilde görülmektedir. Bu fenomen, dijital uçurumun neden olduğu eşitsizlikleri ifade etmektedir. Daha gelişmiş bir kalkınma düzeyine sahip kentsel alanlarda yaşayan insanlar, telekomünikasyona daha iyi erişim sağlamalarına, telefon hizmetlerinde daha yüksek hızlardan yararlanmalarına, rekabetçi sağlayıcılara sahip olmalarına ve yaşamları için daha fazla içerik ve bilgiye ulaşmalarına olanak bulmaktadır. Öte yandan, yüksek derecede savunmasız kırsal topluluklarda yaşayan insanlar, bu teknolojilere sınırlı ya da hiç erişememekte, bu da onların daha yüksek bir yaşam kalitesine erişim fırsatlarını sınırlandırmakta, eğitim seviyelerini engellemekte ve teknolojik topluma başarılı bir şekilde entegre olmalarını geciktirmektedir. (Dominguez ve arkadaşları, 2019, s.135).

Şekil 1. Dijital Bölünme ve İnternet Erişimi İstatistikleri

Kaynak : (Domínguez ve arkadaşları, 2019, s. 136).

Nüfus Bazında BİT Erişimi

Grafiğin sol tarafı, dünya nüfusunun Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) erişimi açısından durumunu ortaya koymaktadır. Yaklaşık 7,4 milyar kişilik küresel nüfusun büyük bir kısmı (7 milyar kişi) mobil kapsama alanında yer almakta, ancak bu durum, tüm bu kişilerin internet erişimine sahip olduğu anlamına gelmemektedir. 5,2 milyar kişi cep telefonu kullanıcısıdır, bu da mobil teknolojilerin yaygınlığını göstermektedir. Buna karşın, toplam internet kullanıcı sayısı 3,2 milyar kişi ile sınırlı kalmakta ve bu kullanıcıların yalnızca 1,1 milyarı yüksek hızlı internete erişim sağlayabilmektedir. Bu durum, dünya genelinde internet bağlantı hızları ve kalitesindeki eşitsizliği net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Çevrimdışı Nüfusun Durumu

Grafiğin sağ tarafı, dünya genelinde çevrim dışı nüfusa odaklanmaktadır. Toplam internet kullanıcısı sayısı 3,2 milyar iken, geriye kalan milyarlarca kişi hala dijital dünyadan uzak kalmaktadır. Çevrim dışı nüfusun büyük bir kısmı düşük gelirli ülkelerde yoğunlaşmıştır. Örneğin, Hindistan, 1,063 milyon çevrim dışı birey ile başı çekerken, onu Çin ve diğer gelişmekte olan ülkeler takip etmektedir. Bu tablo, dijital erişim eşitsizliklerinin ne kadar ciddi boyutta olduğunu ve özellikle düşük gelirli bölgelerde dijital uçurumun kapatılması için daha fazla çaba gerektiğini göstermektedir. Yüksek hızlı internet erişiminin artırılması ve dijital kapsayıcılığın sağlanması, bu eşitsizliklerin azaltılmasında hayati öneme sahiptir.

BİT'in sunduğu fırsatlar yalnızca teknolojik erişimle sınırlı değildir; aynı zamanda bireylerin bu teknolojileri etkili bir şekilde kullanabilmesi için gerekli becerilere de sahip olmaları gerekmektedir. Eğitimde dijital eşitsizlik, yalnızca cihaz ve internet erişimindeki farklılıklardan değil, aynı zamanda bireylerin dijital okuryazarlık seviyesinden kaynaklanmaktadır (Van Dijk, 2008). Özellikle düşük gelirli bireyler ve kırsal bölgelerde yaşayanlar için dijital becerilerin geliştirilmesi, eğitim ve iş fırsatlarına erişim açısından kritik bir önem taşımaktadır (Helsper, 2008, s.13).

COVİD 19 VE EĞİTİMDE DİJİTALLEŞME

COVID-19 pandemisi, eğitim sistemlerinin dijitalleşmesini hızlandırarak dijital teknolojilere erişim ve dijital okuryazarlığın önemini ön plana çıkarmıştır. Bu süreçte, eğitimde fırsat eşitliği ve dijital becerilerin geliştirilmesi gerekliliği daha belirgin hale gelmiştir.

Pandeminin Dijital Uçurum Üzerindeki Etkileri

Pandemi, dijital uçurumun etkilerini küresel ölçekte gözler önüne sermiştir. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa gibi gelişmiş bölgelerde bile çevrimiçi eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimde ciddi farklılıklar yaşanmıştır. Özellikle yaşlılar, düşük gelirli bireyler, kırsal alan sakinleri ve azınlık grupları gibi savunmasız kesimler, internet erişimi ve dijital cihaz eksikliği nedeniyle bu süreçte dezavantajlı duruma düşmüştür (Linos ve arkadaşları, 2022, s.717).

Uzaktan Eğitime Geçiş ve Dijital Eğitim Altyapısı

Pandemiyle birlikte, eğitim sistemleri çevrimiçi öğretime geçiş yapmak zorunda kalmıştır. Gelişmiş ülkeler bu dönüşümü daha kolay gerçekleştirse de gelişmekte olan ülkeler ciddi zorluklarla karşılaşmıştır (Haleem ve arkadaşları, 2022, s.280). Dijital cihaz ve bağlantıya erişimdeki eşitsizlikler, uzaktan eğitimin etkin bir şekilde sürdürülmesini engellemiş, fırsat eşitsizliklerini derinleştirmiştir (OECD, 2023).

Kadınlar ve Dijital Araçlara Erişim

Salgın döneminde artan ev içi emek yükü, kadınların dijital araçlara erişimini sınırlamış, çevrimiçi eğitime ve diğer dijital fırsatlara katılımlarını olumsuz etkilemiştir. Bu durum, kadınların dijital becerilerini geliştirme ve dijitalleşmenin sunduğu fırsatlardan yararlanma konusunda geri kalmasına neden olmuştur (Kaya, 2022, s.567-570).

Eğitimde Dijitalleşmenin Getirdiği Fırsatlar ve Zorluklar

Dijital okuryazarlık ve bilgi iletişim teknolojileri (BİT), eğitimde fırsat eşitliğini artırmak için güçlü araçlar olarak öne çıkmaktadır. Ancak, dijitalleşmenin tüm öğrencilere eşit fırsatlar sunabilmesi için sadece cihaz ve altyapı sağlanması yeterli değildir. Öğrencilere bu teknolojileri etkin ve sorumlu bir şekilde kullanma becerilerinin kazandırılması da önemlidir (The Economist Group, n.d.).

EĞİTİMDE DİJİTALLEŞME VE TÜRKİYE

Türkiye'de Dijital Beceri ve Dijital Uçurum

Türkiye'de dijitalleşme sürecinde bireylerin dijital becerilerinin yetersizliği önemli bir engel oluşturmaktadır. Araştırmalar, ülkede kadınların yalnızca %6'sının en yüksek üçüncü yeterlik düzeyinde dijital becerilere sahip olduğunu göstermektedir (Gülnar ve Kayabaşı, 2023, s.44). Ayrıca eğitim seviyesi azaldıkça internet ve bilgisayar kullanımı oranları arasında giderek artan bir fark bulunmaktadır (Gülnar ve Kayabaşı, 2023, s.44). Dijital beceriler, dijital uçurumun aşılmasında temel bir role sahiptir ve bu uçurum, Türkiye'de çözülmesi gereken önemli sorunlardan biri olarak öne çıkmaktadır (Gülnar ve Kayabaşı, 2023, s.42).

Eğitimde Dijitalleşme ve EBA'nın Rolü

COVID-19 pandemisi sırasında Türkiye'de uzaktan eğitim sistemine geçilmiş ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA), dijitalleşme çabalarının merkezinde yer almıştır. EBA, 23 Mart 2020 ile 18 Haziran 2021 tarihleri arasında toplamda 23.769.308.322 kez ziyaret edilmiştir. 2020-2021 eğitim öğretim yılı boyunca EBA TV İlkokul, Ortaokul ve Lise kanallarında toplam 18.377 saat yayın yapılmış, bu süreçte 7.197 ders videosu ve 828 ders dışı etkinlik videosu hazırlanmıştır. EBA Mobil uygulaması Android cihazlar için 31 milyon, iOS cihazlar için ise 3,1 milyon kez indirilmiştir (YEĞİTEK, 2024).

Uzaktan Eğitimde Altyapı ve Erişim Sorunları

Türkiye, uzaktan eğitim sürecinde dijital altyapıyı desteklemek ve erişim sorunlarını çözmek için çeşitli adımlar atmıştır:

EBA Destek Noktaları: 15.352 sabit EBA Destek Noktası ve 189 gezici EBA Destek Noktası kurulmuştur.

Tablet ve İnternet Desteği: 25 GB internet kapasiteli 664.157 tablet bilgisayar ve 105.000 sınıf için webcam dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Canlı Dersler: 2020-2021 eğitim öğretim yılında toplamda 287.183.328 canlı ders yapılmıştır.

Dijitalleşmenin Eğitimde Eşitlik Üzerine Etkileri

EBA'nın yaygın kullanımı, Türkiye'nin dijitalleşme çabalarında önemli bir adım olmasına rağmen, internet erişimi ve cihaz eksiklikleri gibi sorunlar fırsat eşitliği açısından hâlâ ciddi engeller yaratmaktadır. Özellikle kırsal bölgelerdeki öğrenciler ve dijital beceri seviyesi düşük bireyler, uzaktan eğitimden yeterince faydalanamamıştır.

Türkiye'de Dijital Kullanımda Cinsiyet ve Yaş Eşitsizlikleri

Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması 2024 verilerine göre, İnternet kullanım oranı 16-74 yaş grubunda %88,8 olarak gerçekleşirken, erkeklerde %92,2, kadınlarda %85,4 olduğu gözlemlenmiştir. E-devlet hizmetlerini kullanan bireylerin oranı %73,7 olurken, bu oran erkeklerde %80,7, kadınlarda ise %66,7 olarak cinsiyetler arasında önemli bir farklılık göstermektedir. Ayrıca, yaş gruplarına göre e-devlet hizmeti kullanımında en yüksek oran %92,1 ile 25-34 yaş grubunda iken, 65-74 yaş grubunda bu oran %25,6'ya düşmektedir. Bu durum, dijitalleşmede cinsiyet ve yaş eşitsizliklerinin belirgin olduğunu ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, İnternet üzerinden mal veya hizmet satın alma oranı erkeklerde %54,1, kadınlarda ise %49,3'tür. Bu oranlar, dijital hizmetlere erişimde kadınlar ve yaşlı bireyler için daha fazla destek ve eğitim programlarının gerekliliğini vurgulamaktadır (Türkiye İstatistik Kurumu, TUİK,2024).

Türkiye'de Dijitalleşme: İnternet Erişim Oranlarındaki Bölgesel Değişimler (2011-2024)

2011-2024 yılları arasında Türkiye genelinde hanelerde internet erişim oranı %42,9'dan %96,4'e yükselerek dijitalleşme ve altyapı yatırımlarının etkisini ortaya koymuştur. İstanbul, %99,2 ile en yüksek erişim oranına sahipken, Güneydoğu Anadolu ve Kuzeydoğu Anadolu gibi bölgelerde erişim oranları başlangıçta düşük olmasına rağmen 2024 itibarıyla sırasıyla %97,2 ve %94,2 seviyelerine ulaşmıştır. Kentsel bölgelerdeki hızlı artış, altyapı yatırımlarının bu alanlarda daha yoğun olduğunu gösterirken, kırsal ve düşük gelirli bölgelerde artış daha sınırlı

olmuştur. Bu durum, dijital uçurumun hala belirgin olduğunu ve dezavantajlı bölgelerde erişim eşitliğini sağlamak için daha fazla çabaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Kaynak: TÜİK, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2011-2024 (TUİK,2024).

EĞİTİMDE DİJİTALLEŞME VE DEZAVANTAJLI GRUPLAR İÇİN SOSYAL POLİTİKA ÖNERİLERİ

Dijitalleşme, küresel ölçekte ekonomik ve sosyal yapıları dönüştürürken dezavantajlı gruplar için yeni fırsatlar ve eşitsizlikler yaratmaktadır. Özellikle düşük gelirli bireyler, kırsal bölgelerde yaşayanlar, yaşlılar, kadınlar ve engelliler gibi gruplar, dijital dönüşüm süreçlerinde yeterli erişim ve becerilere sahip olmadıkları için sosyal dışlanma riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum, dijitalleşme süreçlerinde kapsayıcı sosyal politikaların geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Dijital Erişimde Eşitlik: Altyapı Yatırımları ve Toplumsal Fırsatların Artırılması

Dijital eşitsizliklerin azaltılması için dezavantajlı grupların evde, okulda ve iş yerinde internet erişimine eşit bir şekilde ulaşabilmesini sağlamak temel bir öncelik olmalıdır. Bu hedefe ulaşmak için dijital altyapıya yönelik kapsamlı yatırımlar yapılmalı, bu yatırımlar sadece yüksek gelirli bölgeleri değil, aynı zamanda kırsal alanlar ve düşük gelirli mahalleler gibi dezavantajlı bölgeleri de kapsamalıdır. Altyapı yatırımları, hızlı ve güvenilir internet bağlantılarının yaygınlaştırılmasını, uygun maliyetli cihazların erişilebilir hale getirilmesini ve dijital kaynaklara erişimin her birey için mümkün kılınmasını içermelidir. Ayrıca, bu altyapı çalışmalarının sürdürülebilir olması ve sürekli iyileştirilmesi, dijital dönüşümün tüm bireyler için eşit fırsatlar sunmasını sağlamak adına hayati önem taşımaktadır. Eğitim ve iş hayatında dijital erişim eşitliğini sağlayarak toplumsal eşitsizliklerin azaltılması ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesi mümkün olacaktır.

Engelliler İçin Dijital Erişimde Adalet ve Destek

Engelli bireylerin dijital içeriklere erişimini kolaylaştırmak ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için özel tasarlanmış dijital çözümler geliştirilmelidir. Bu içerikler, farklı engel türlerine uygun şekilde kişiselleştirilmiş özellikler sunmalı; örneğin işitme engelliler için altyazı, görme engelliler için ekran okuyucular gibi teknolojilerle desteklenmelidir. Ayrıca, bu çözümlerin herkes için erişilebilir olması adına kamu finansmanlı projelerle desteklenmesi gerekmektedir.

Ulusal düzeyde kapsamlı stratejiler belirlenirken, uluslararası işbirlikleri ile fonlama ve teknoloji paylaşımı sağlanarak engelliler için kapsayıcı dijital içeriklerin yaygınlaştırılması teşvik edilmelidir. Bu projeler, engelli bireylerin eğitim, iş gücü ve sosyal hayata eşit bir şekilde katılımını artırarak toplumsal bütünleşmeyi güçlendirecektir.

Kadınlar İçin Eşit ve Kapsayıcı Dijital Programlar

Kadınların dijital dünyada tam ve eşit bir şekilde yer alabilmesi için özel olarak tasarlanmış içerikli programlar ve internet desteği sağlanmalıdır. Bu programlar, kadınların farklı ihtiyaçlarına cevap veren eğitim modülleri ve kaynaklarla desteklenmeli; özellikle istihdam, girişimcilik ve teknoloji alanlarındaki becerilerini geliştirmeye odaklanmalıdır. Ayrıca, dijital

okuryazarlık ve beceri eğitim programlarıyla kadınların dijital araçları etkin bir şekilde kullanabilmesi ve dijital dünyada aktif roller üstlenmesi teşvik edilmelidir.

Dijital uçurumun kapatılması için kadınlara özel ücretsiz veya uygun maliyetli internet erişim imkânları sağlanmalı, bu destekler ulusal politikalar ve uluslararası projeler aracılığıyla güçlendirilmelidir. Kadınlara yönelik bu kapsayıcı yaklaşımlar, ekonomik bağımsızlıklarını artırırken, dijital çağın fırsatlarına eşit erişimlerini mümkün kılacak ve toplumsal cinsiyet eşitliğini güçlendirecektir.

Gençler ve Çocuklar İçin Güvenli ve Kapsayıcı Dijital Eğitim

Gençler ve çocuklar için dijital dünyada güvenli bir ortam sağlamak, özel içeriklerin geliştirilmesi ve kontrollü izleme mekanizmalarının uygulanmasıyla mümkündür. Çocukların dijital içeriklere erişiminde öğretmen rehberliği sağlanmalı, böylece eğitim süreçleri daha etkili ve bilinçli bir şekilde yönlendirilmelidir. Veri mahremiyetini koruyan güvenli internet erişimi, çocukların ve gençlerin dijital platformlarda güvenli bir şekilde gezinmelerini sağlamak için hayati önem taşır.

Bağımlılığı önlemek ve sağlıklı dijital alışkanlıklar kazandırmak amacıyla toplumsal ve kamu rehberliği geliştirilmelidir. Bu kapsamda, ailelerin ve eğitimcilerin dijital farkındalığını artırmaya yönelik bilgilendirme programları hayata geçirilmeli, aynı zamanda çocukların sosyal becerilerini güçlendirecek etkinliklerle dijital dünyada aşırı zaman geçirme eğilimi dengelenmelidir. Bu tür yaklaşımlar, gençlerin ve çocukların dijital dünyadan en iyi şekilde faydalanmalarını sağlarken, güvenlik ve mahremiyetlerini ön planda tutacaktır.

Göçmenler ve Mülteciler İçin Dijital Eğitim ve Beceri Geliştirme

Göçmenler ve mülteciler, modern toplumların önemli bir parçası haline gelmiştir ve onların topluma uyum sağlamalarını desteklemek, sürdürülebilir kalkınma ve toplumsal eşitlik açısından kritik öneme sahiptir. Bu kapsamda, göçmenler ve mülteciler için dijital beceri kazandırma programları oluşturulmalı, günlük hayatlarını kolaylaştıracak ve istihdam fırsatlarını artıracak dijital yeterlilikler sunulmalıdır.

Dijital eğitim programlarının kapsamı, bu grupların dil bariyerlerini aşmalarına, temel hizmetlere erişimlerini kolaylaştırmalarına ve toplumla daha iyi entegrasyon sağlamalarına yönelik içerikler içermelidir. Bunun yanı sıra, göçmen ve mültecilere yönelik ücretsiz veya düşük maliyetli cihazlar ve internet erişimi sağlanarak, dijital uçurumun kapatılması hedeflenmelidir. Bu tür destekler, göçmen ve mültecilerin eğitimden istihdama kadar geniş bir yelpazede daha iyi fırsatlara sahip olmalarını ve dijital dünyada aktif bireyler haline gelmelerini sağlayacaktır.

Yaşlılar İçin Dijital Hayata Uyum ve Toplumsal Bütünleşme

Dijital dönüşüm çağında yaşlı bireylerin toplumsal hayattan kopmaması ve yalnızlıkla mücadele etmesi için dijital beceriler kazanmaları büyük önem taşımaktadır. Yaşlıların sağlık hizmetlerine erişim, sosyal bağlantılarını sürdürme ve günlük yaşam ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için rehberli dijital uyum programları geliştirilmelidir. Bu programlar, onların teknolojiye uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için kullanıcı dostu yöntemler ve yaşlarına uygun içeriklerle desteklenmelidir.

Toplumdan dışlanmamaları için yaşlı bireylere ücretsiz veya uygun maliyetli cihazlar sağlanmalı, dijital eğitimler ve rehberlik hizmetleri sunulmalıdır. Özellikle sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmak için tele-sağlık uygulamaları tanıtılmalı ve aktif bir şekilde kullanılmaları teşvik edilmelidir. Ayrıca yaşlı bireylerin sosyal medya ve iletişim araçları üzerinden aileleri ve toplulukları ile bağlarını güçlendirmeleri sağlanarak yalnızlık duygusunun önüne geçilebilir. Yaşlıların dijital ortama entegre edilmesi hem toplumsal bütünleşmeyi artıracak hem de onların yaşam kalitesini yükseltecektir.

SONUÇ

Dijital dönüşüm, onlarca yıldır devam etmekte olup beklenmedik şekillerde genişlemeye ve gelişmeye devam etmektedir. Bu nedenle, politika yapıcılar, yaklaşımlarını sürekli olarak gözden geçirmek ve uyarlamak zorundadır. Bu bağlamda, iyi uygulamaların paylaşımı, yeni yöntemler ve politikalar üzerinde deneyim yapılması ile yeni politika yaklaşımları üzerine sürekli bir düşünme süreci büyük önem taşımaktadır (OECD, 2019, s.29).

Bilgi ve teknoloji çağında dijital eğitim, modern eğitimin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Ancak dijitalleşme, tüm toplumu kapsayıcı bir şekilde ele alınmalı ve bireylerin hayat boyu öğrenme sürecinde fayda sağlayabilecekleri bir araç olarak değerlendirilmelidir. Dijital teknolojiler, toplumsal etkileşimi desteklemeli, bireyleri birbirinden uzaklaştırmamalı ve sosyalleşmenin önüne geçmemelidir.

Teknolojinin odak noktası insan yaşamını kolaylaştırmak ve geliştirmek olmalıdır. Bununla birlikte, dijitalleşmenin insanları tembelliğe sevk etmesine izin verilmemeli ve teknolojiye bağımlılıktan kaçınılmalıdır. Teknolojinin bir araç olduğu unutulmamalı, eğitimin merkezine insan unsuru yerleştirilmelidir. Öğretmenlerin rehberlik ve liderlik rolü asla göz ardı edilmemeli; dijital araçlar öğretmenlerin yerini almamalı, aksine onların pedagojik süreçlerini desteklemelidir.

Dijital eğitimin, sadece hazır içeriklerin sunulduğu bir sistem olmaktan ziyade, öğrencilerin aktif katılımını teşvik eden, eleştirel düşünmeyi destekleyen ve yaratıcı öğrenme fırsatları sunan bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Ayrıca mahremiyet, güvenlik ve bağımlılık konularına büyük önem verilerek, bireylerin dijital ortamda güvenli bir şekilde öğrenim görmesi sağlanmalıdır. Dijital eğitim, insan odaklı bir yaklaşım benimsenerek eğitim sisteminde bir tamamlayıcı unsur olarak değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

Bejinaru, R. (2019). Impact of digitalization on education in the knowledge economy. Management Dynamics in the Knowledge Economy, 7(3), 367-380.

Chisango, G., & Marongwe, N. (2021). The digital divide at three disadvantaged secondary schools in Gauteng, South Africa. Journal of Education (University of KwaZulu-Natal), (82), 149-165.

Cullen, R. (2001). Addressing the digital divide. Online Information Review, 25(5), 311–320. https://doi.org/10.1108/14684520110410517

Çevik, E., & Toplu, M. (2024). Dijital eşitsizliğin hibrit eğitimdeki yansımaları. Türk Kütüphaneciliği, 37(4), 267-292.

Domínguez, J. G., Cisneros, E. J., Suaste, M. A., & Vázquez, I. S. (2019). Reducing the digital divide in vulnerable communities in southeastern Mexico. Publicaciones, 49(2), 133–149. doi:10.30827/publicaciones.v49i2.9305

Gülnar, M., & Kayabaşı, Y. (2023). Dijital içerikli eğitimin yetişkinlerin dijital becerilerine etkisi. Akademik Açı, 3(1), 35-72.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., & Suman, R. (2022). Understanding the role of digital technologies in education: A review. Sustainable Operations and Computers, 3, 275-285.

Hatos, A. (2019). The impact of digitalization on educational achievement: A literature review from a sociological perspective. Calitatea Vieții, 30(1), 3–16.

Helsper, E. J. (2008). Digital inclusion: An analysis of social disadvantage and the information society. Department for Communities and Local Government, London, UK. ISBN 9781409806141.

Hsieh, J. P. A., Rai, A., & Keil, M. (2011). Addressing digital inequality for the socio-economically disadvantaged through government initiatives: Forms of capital that affect ICT utilization. Information Systems Research, 22(2), 233-253.

KAYA, İ. (2022). COVID-19 salgını döneminde dijital bölünme: Kadınların deneyimleri üzerine bir araştırma. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(4), 554-573.

López-Aguado, M., Gutiérrez-Provecho, L., Díaz, J. Q., & Llamas, J. L. G. (2022). Social exclusion and the digital divide. Journal of E-Learning and Knowledge Society, 18(3), 74-82.

OECD. (2019). Vectors of digital transformation. OECD Digital Economy Papers, No. 273.

OECD. (2023a). OECD Digital Education Outlook 2023: Towards an Effective Digital Education Ecosystem. OECD Publishing.

OECD. (2023b). OECD Economic Surveys: Türkiye 2023. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/864ab2ba-en

Ronzhina, N., Kondyurina, I., Voronina, A., Igishev, K., & Loginova, N. (2021). Digitalization of modern education: Problems and solutions. International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET), 16(4), 122-135.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2024.

van Dijk, J. A. G. M. (2005). The deepening divide: Inequality in the information society. Sage Publications.

Williamson, B. (2017). Big data in education: The digital future of learning, policy and practice. Sage Publications.

The Economist Group. (n.d.). Connecting learners: Why digital skills matter. Erişim tarihi: 25 Aralık 2024, https://connectinglearners.economist.com/skills/.